

Sygn. akt: I. Ca. 190/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Cezary Olszewski
------------------------	----------------------

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2016 roku w Suwałkach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G.

przeciwko D. M.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G. od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Suwałkach I Wydziału Cywilnego z dnia 4 lutego 2016 r. w sprawie sygn. akt: I. C. 1864/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- 1) w punkcie I - zasądza od pozwanego D. M. na rzecz powoda B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G. kwotę 3.486,86 zł (trzy tysiące czterysta osiemdziesiąt sześć złotych 86/100) wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w skali roku od dnia 8 października 2015 r. do dnia zapłaty, przy czym od dnia 1 stycznia 2016 r. w wysokości nieprzekraczającej odsetek maksymalnych za opóźnienie;
- 2) w punkcie II - oddala powództwo pozostałym zakresie;
- 3) w punkcie III - zasądza od pozwanego D. M. na rzecz powoda B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G. kwotę 578,00 zł (pięćset siedemdziesiąt osiem złotych 00/100) tytułem zwrotu stosunkowo rozdzielonych kosztów procesu, w tym kwotę 408,00 zł (czterysta osiem złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego;
- 4) w punkcie IV – nadaje wyrokowi w pkt I i III rygor natychmiastowej wykonalności;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego D. M. na rzecz powoda B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G. kwotę 578,00 zł (pięćset siedemdziesiąt osiem złotych 00/100) tytułem zwrotu stosunkowo rozdzielonych kosztów procesu przed Sądem II instancji, w tym kwotę 133,20 zł (sto trzydzieści trzy złote 20/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

SSO Cezary Olszewski

UZASADNIENIE

Powód B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. domagał się zasądzenia od pozwanego D. M. kwoty 5.090,73 zł wraz z odsetkami ustawowymi oraz zwrotu kosztów procesu.

Pozwany D. M. nie zajął merytorycznego stanowiska w sprawie.

Wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 r. w sprawie o sygn. akt: I. C. 1864/15 Sąd Rejonowy w Suwałkach oddalił powyższe powództwo.

Sąd Rejonowy stwierdził, iż pomimo tego, że pozwany nie zajął merytorycznego stanowiska co do żądania pozwu, okoliczności faktyczne przytoczone przez powoda w pozwie wzbudziły wątpliwości, dlatego też powództwo nie mogło zostać uwzględnione w zakresie wskazanym przez powoda. Z treści art. 509 § 1 k.c. wynika, iż wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby to się ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. O ważnej i skutecznej umowie cesji wierzytelności można zatem mówić (co do zasady) wówczas gdy dotyczy ona wierzytelności już istniejącej (pod pewnymi warunkami również wierzytelności przyszłej) i gdy powyższa czynność prawna nie sprzeciwia się obowiązującym przepisom, umowie łączącej dłużnika i zbywcę wierzytelności lub właściwości zobowiązania, z którego wierzytelność będąca przedmiotem przelewu wynika. Uwzględnienie żądania powoda uzależnione zatem było od ustalenia, iż umowa przelewu wierzytelności zawarta pomiędzy nim a (...) Bank S.A. była zarówno ważna jak i skuteczna.

Zdaniem Sądu Rejonowego, powód wprawdzie złożył umowę sprzedaży i przeniesienia wierzytelności z dnia 30.11.2012 r. jednak zawiera ona ogólne sformułowania o przekazaniu dokumentacji odnoszącej się do konkretnej wierzytelności, które określają odrębne załączniki. Tymczasem załącznik ten nie został dołączony do powyższej umowy. Ponadto wyciąg elektroniczny do umowy o przelew wierzytelności został wygenerowany przez samego powoda i nie można jego uznać za załącznik do umowy o przelewie wierzytelności przedłożonej przez powoda. Zatem w ocenie Sądu I instancji brak jest dowodów potwierdzających, aby umowa ta obejmowała wierzytelność przysługującą (...) Bank S.A. w stosunku do pozwanego w sprawie.

Ponadto - w ocenie Sądu Rejonowego - nie zostały złożone przez stronę powodową jakiegokolwiek dokumenty mające stanowić dowód istnienia zobowiązania pozwanego, wysokości świadczenia, terminu spełnienia świadczenia wobec (...). Wprawdzie celem wykazania zasadności dochodzonego roszczenia powód przedłożył umowę pożyczki, niepełne postanowienie oraz pisma, jednakże dowody te stanowią jedynie kserokopie dokumentów nieopatrzone podpisem o ich zgodności z oryginałem. Niepoświadczona podpisem strony kserokopia nie jest zaś dokumentem. Oznacza to, że złożona przez powoda kopia nie ma żadnego waloru dowodowego, choćby właściwego dokumentom prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c.

W konsekwencji, Sąd Rejonowy uznał, że nie zostały złożone przez stronę powodową jakiegokolwiek dokumenty mające stanowić dowód istnienia zobowiązania pozwanego, wysokości świadczenia i terminu spełnienia świadczenia. Wprawdzie celem wykazania zasadności dochodzonego roszczenia powód przedłożył wyciąg z ksiąg rachunkowych z dnia 15.09.2015 r. nie był to jednak dowód wystarczający do uwzględnienia zgłoszonego przez niego żądania.

Obowiązek zaś udowodnienia zasadności roszczenia, w tym przypadku istnienia po stronie pozwanej ważnego zobowiązania względem powoda obciąża zawsze stronę powodową co wynika z podstawowej zasady rozkładu ciężaru dowodu uregulowanej w art. 6 k.c. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy stwierdził, iż powód nie wykazał w sposób należyty istnienia po stronie pozwanej zobowiązania.

W apelacji od powyższego wyroku powód B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. domagał się jego zmiany i uwzględnienia żądania pozwu oraz zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje – ewentualnie, uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania

sprawy Sądowi Rejonowemu w Suwałkach do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, zarzucając Sądowi Rejonowemu:

1. naruszenie art. 233 k.p.c. polegające na przekroczeniu zasady swobodnej oceny dowodów poprzez sprzeczne z zasadami logicznego wnioskowania i doświadczenia życiowego uznanie przez Sąd, że:

a. wyciąg z umowy cesji wierzytelności wraz z wyciągiem z załącznika do umowy sprzedaży wierzytelności nie stanowią dowodu na przejście wierzytelności na powoda m. in. ze względu na formę wyciągu z załącznika, tj. wydruk komputerowy podczas gdy wyciąg ten zawierał najważniejsze postanowienia i dane do tego, aby ustalić fakt nabycia wierzytelności, a zapisy w tym wyciągu są spójne z całością dokumentacji zgromadzonej w sprawie,

b. wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu nie stanowi wiarygodnego dowodu na przejście wierzytelności, podczas gdy księgi rachunkowe funduszu podlegają kontroli Komisji Nadzoru Finansowego, a więc stanowią wiarygodny dowód na poprawność zawartych w nim danych, w szczególności w sytuacji kiedy pozwany nie kwestionował ani swojego zobowiązania ani faktu przeniesienia wierzytelności na powoda, a zapisy wyciągu są spójne z całością dokumentacji zgromadzonej w sprawie;

2. naruszenie art. 233 k.p.c. polegające na braku wszechstronnego rozpoznania części zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i zaniechania wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w szczególności dowodu z: umowy pożyczki, wyciągu z ksiąg rachunkowych powoda, rozliczenia wierzytelności, pism upominawczych kierowanych do pozwanego oraz postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności (...), co w efekcie doprowadziło do oddalenia powództwa.

3. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak uzasadnienia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia oraz przyczyn, dla których Sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej wyciągowi z ksiąg rachunkowych powoda, poza ogólnikowym stwierdzeniem, że nie stanowi on dowodu wystarczającego do uwzględnienia powództwa oraz poprzez brak uzasadnienia przez Sąd podstawy faktycznej rozstrzygnięcia oraz przyczyn z jakich odmówił wiarygodności i mocy dowodowej pozostałym dowodom zaoferowanym przez powoda, w szczególności: umowy pożyczki, postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności (...) i korespondencji upominawczej kierowanej do pozwanego, rozliczenia wierzytelności obrazującego stan zadłużenia na dzień wystawienia wyciągu z ksiąg rachunkowych powoda oraz wyciągu do umowy sprzedaży wierzytelności wraz z wyciągiem z załącznika do tej umowy,

4. naruszenie art. 128 § 1 k.p.c. w zw. z art. 129 § 1 i 2 k.p.c. oraz w zw. z art. 308 k.p.c. i art. 309 k.p.c. poprzez pominięcie treści art. 128 k.p.c. oraz błędną wykładnię wskazanych przepisów, a w konsekwencji błędną odmowę mocy dowodowej dokumentom przedłożonym przez powoda, w tym umowy zawartej przez pozwanego z poprzednim wierzycielem, jako kopiom dokumentów i brak dokonania ich oceny jako innych środków dowodowych, podczas gdy żaden z obowiązujących przepisów kodeksu postępowania cywilnego nie nakłada na stronę przedkładania dokumentów w oryginale lub uwierzytelnionej kopii (nawet gdyby powód przedłożył niepoświadczoną za zgodność z oryginałem dokumenty), jako że obowiązek ten powstaje dopiero na żądanie strony przeciwnej, zaś w niniejszym postępowaniu pozwana nie kwestionowała wiarygodności przedłożonych przez powoda dokumentów, zatem brak było podstaw do odmowy im mocy dowodowej, co miało istotny wpływ na wynik sprawy,

5. naruszenie art. 230 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. polegające na jego niezastosowaniu i uznaniu okoliczności istnienia oraz wysokości zadłużenia pozwanego za nieudowodnioną, podczas gdy pozwany na żadnym etapie postępowania powyższego nie zakwestionował, co kwalifikowało uznanie przez Sąd faktu zarówno istnienia, jak i wysokości zadłużenia za przyznany;

6. naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sprawie, tj. nazbyt formalistyczne podejście przez Sąd I instancji do zasady szybkości postępowania i doprowadzenie tym samym do zakończenia procesu ze szkodą dla rozpoznania sprawy (podczas gdy twierdzenia powoda budziły uzasadnione

wątpliwości Sądu), co z kolei naruszyło prawo powoda do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez niezależny i bezstronny Sąd gwarantowane mu w art. 45 Konstytucji RP;

7. naruszenie art. 230 k.p.c. w zw. z art. 339 k.p.c. polegające na jego niezastosowaniu i uznaniu twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie za nieprawdziwe, w szczególności co do istnienia oraz wysokości zadłużenia pozwanego, podczas gdy strona pozwana na żadnym etapie postępowania powyższego nie zakwestionowała, nie stawiała się na rozprawę oraz nie brała czynnego udziału w sprawie, co kwalifikowało uznanie przez Sąd w/w faktów za przyznane przez powoda;

8. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 194 Ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że prawidłowo wystawiony wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego (powoda) nie jest dowodem w sprawie (także) na okoliczność przejścia praw (na mocy umowy przelewu wierzytelności) na powoda;

9. nierozpoznanie istoty sprawy będącej konsekwencją przyjęcia przez sąd pierwszej instancji przesłanki niweczącej roszczenie tj. braku legitymacji czynnej po stronie powoda.

Pozwany D. M. nie odniósł się do treści zarzutów apelacyjnych.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelację należy uznać za częściowo uzasadnioną.

Zdaniem Sądu Okręgowego, wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, powód częściowo wykazał zarówno istnienie zobowiązania, z którego wynika wierzytelność dochodzona w niniejszej sprawie, jak i przejście wierzytelności na jego rzecz.

Powód – działając jako cesjonariusz - domagał się od pozwanego zapłaty kwoty 5.090,73 zł z tytułu niewykonania umowy pożyczki z dnia 30 listopada 2007 r., tj. kwoty 2.451,65 zł tytułem kapitału, kwoty 2.340,39 zł tytułem odsetek (w tym kwoty 1.035,21 zł tytułem odsetek za opóźnienie w spłacie wymagalnego kapitału w wysokości czterokrotności aktualnej stopy kredytu lombardowego NBP) oraz kwoty 298,69 zł tytułem kosztów.

W umowie pożyczki złożonej do akt sprawy (k. 22-26) określono, że wysokość pożyczki wynosi 7.436,46 zł, jednakże wypłata tych środków została pomniejszona o opłatę przygotowawczą (k. 40,00 zł), prowizję bankową (65,26 zł) i składkę ubezpieczeniową (794,21 zł). Całkowity koszt pożyczki określono na kwotę 1.931,04 zł, uwzględniając przy tym wysokość oprocentowania pożyczki. Ponadto kwota pożyczki została pomniejszona o kwotę całkowitego zadłużenia pozwanego z tytułu aktywnej umowy pożyczki nr (...), tj. 4.536,99 zł. Nadto, w umowie tej, pożyczkodawca zastrzegł sobie naliczanie odsetek od zadłużenia przeterminowanego w wysokości czterokrotności obowiązującej stopy kredytu lombardowego NBP oraz obciążenie pożyczkobiorcy kosztami windykacyjnymi.

Autentyczność powyższej umowy pożyczki nie została przez pozwanego zakwestionowana, pomimo iż została ona złożona w formie kserokopii. Należy zatem - co do zasady - przyjąć, że osoby, które tę umowę podpisały wyraziły zawarte w niej oświadczenia woli. Tym samym przyjęły na siebie określone prawa i obowiązki wynikające z tej umowy.

Zdaniem Sądu Okręgowego powód udowodnił ponadto, że nabył w drodze umowy sprzedaży wierzytelności zawartej w dniu 30 listopada 2012 r. z (...) Bankiem S.A. we W. wierzytelność wobec pozwanego wynikającą z w/w umowy pożyczki. Powód - oprócz poświadczonego za zgodność z oryginałem wyciągu z umowy sprzedaży wierzytelności oraz załącznika do tej umowy - przedłożył wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego z dnia 15 września 2015 r. podpisany przez uprawnionego pełnomocnika powoda (k. 9). W wyciągu tym wskazano m. in., że dotyczy on wierzytelności z umowy pożyczki z dnia 30 listopada 2007 r. zawartej przez D. M.. Wskazano także, że kwota wymagalnej należności wynosi 5.090,73 zł, w tym: wysokość kapitału – 2.451,65 zł, odsetek – 2.340,39 zł i kosztów – 298,69 zł.

Wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego nie ma wprawdzie mocy dokumentu urzędowego w postępowaniu cywilnym – o czym wprost stanowi art. 194 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (patrz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 lipca 2011 r., sygn. akt P 1/10), stanowi jednak dokument prywatny, którego treść sąd – orzekając w ramach swobodnej oceny dowodów – może uznać za zgodną z rzeczywistym stanem rzeczy. Innymi słowy - sąd może na zasadach ogólnych przyznać wiarygodność treści dokumentu prywatnego i włączyć tak dokonane ustalenia faktyczne do podstawy wyrokowania.

Przyjąć należy zatem, że dane ujawnione w księgach rachunkowych funduszu oraz w wyciągu z tych ksiąg mogą stanowić dowód tego, że określonej kwoty wierzytelność jest wpisana w księgach rachunkowych względem określonego dłużnika na podstawie opisanego w tych księgach zdarzenia – np. cesji wierzytelności – co ma miejsce w niniejszej sprawie. Dokument ten potwierdza zatem fakt, że doszło do cesji wierzytelności. Jednocześnie powód przedłożył całość dokumentacji związanej z umową zawartą przez pozwanego z (...) Bankiem S.A. we W. (kserokopię umowy pożyczki, postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu w dniu 22 lipca 2010 r., a dotyczącym zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki z dnia 30 listopada 2007 r.). Zdaniem Sądu Okręgowego, dokumenty te w sposób nie budzący wątpliwości wskazują na źródło wierzytelności przysługującej pierwotnemu wierzycielowi (scedowanej następnie na rzecz B. (...)) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G. – powoda w niniejszej sprawie).

Podkreślić należy ponadto, że pozwany pozostawał w procesie bierny, nie zajął stanowiska w sprawie, nie stawił się na rozprawie, co spowodowało wydanie wyroku zaocznego. Sąd Rejonowy w tej sytuacji powinien kierować się nie tylko treścią art. 230 k.p.c., ale przede wszystkim art. 339 k.p.c.

Zdaniem Sądu Okręgowego, nie można jednak uznać, aby powód udowodnił w całości wysokość dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia. W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości, że powód udowodnił istnienie zadłużenia po stronie pozwanego w zakresie kwoty kapitału – 2.451,65 zł oraz odsetek za opóźnienie w spłacie wymagalnego kapitału w wysokości czterokrotności aktualnej stopy kredytu lombardowego NBP (1.035,21 zł). Kwota kapitału mieści się w granicach kwoty pożyczki udzielonej pozwanemu, zaś wysokość odsetek za opóźnienie w spłacie wymagalnego kapitału - liczone za okres od dnia zawarcia umowy cesji, tj. 30 listopada 2012 r. do dnia sporządzenia wyciągu z ksiąg rachunkowych, tj. 15 września 2015 r. od kwoty 2.451,65 zł - została prawidłowo skalkulowana i jest zgodna z treścią § 2 ust. 9 umowy pożyczki w świetle art. 509 § 2 k.c.

Wątpliwości Sądu Okręgowego wzbudziła jednak wysokość pozostałej kwoty odsetek (1.305,18 zł) oraz kosztów windykacji (298,69 zł). Ocena ta wynika przede wszystkim z tego, że powód nie wykazał sposobu kalkulacji kwoty odsetek sprzed daty zawarcia umowy cesji, a w szczególności nie przedstawił harmonogramu spłat rat pożyczki przez pozwanego. Od ich wysokości i dat uiszczonych rat uzależniona była bowiem wysokość odsetek za opóźnienie naliczanych przez powoda. Podobnie należy ocenić roszczenie powoda związane z kosztami windykacji. W tym przedmiocie powód nie wykazał, aby jakikolwiek monit został wysłany do pozwanego (wezwanie do zapłaty), czy też były przeprowadzane windykacyjne wizyty terenowe. Do akt sprawy nie została również złożona „Tabela Opłat i Prowizji pożyczki”, które pozwalałyby w jakikolwiek sposób zweryfikować pod względem rachunkowym dochodzonych kosztów windykacji. W konsekwencji stwierdzić należy, że powód nie udowodnił istnienia wierzytelności w zakresie kwoty 1.603,87 zł.

W tych warunkach uznać należy, że powództwo było uzasadnione i zasługiwało na uwzględnienie w zakresie kwoty 3.486,86 zł, zaś wysokość odsetek za opóźnienie należało ustalić w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w skali roku od dnia 8 października 2015 r. do dnia zapłaty, przy czym – uwzględniając treść art. 481 § 2¹ k.p.c. obowiązującego od dnia 1 stycznia 2016 r. - wysokość tych odsetek od dnia 1 stycznia 2016 r. nie powinna przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetki maksymalne za opóźnienie).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w sposób opisany w pkt I sentencji, a w pozostałym zakresie oddalił apelację na zasadzie art. 385 k.p.c. (pkt II).

O kosztach procesu w obu instancjach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. Sąd Okręgowy miał na względzie, że w postępowaniu pierwszoinstancyjnym powód wygrał sprawę 68 % i w takiej proporcji należy mu się zwrot kosztów procesu. Jako że powód poniósł koszty procesu w wysokości 850,00 zł, na które składały się: opłata sądowa od pozwu – 250,00 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 600,00 zł ustalone na podstawie § 6 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490) – ostatecznie należy mu się zwrot kosztów procesu w wysokości 578,00 zł ($850,00 \text{ zł} \times 68\% = 578,00 \text{ zł}$). W tej samej proporcji rozliczono koszty postępowania odwoławczego. Przyjmując, że koszty tego postępowania poniesione przez powoda również wyniosły 850,00 zł, na które składały się: opłata sądowa od apelacji – 250,00 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 600,00 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804), zaś apelacja jego okazała się zasadna w 68%, należy mu się zwrot kosztów procesu w wysokości 578,00 zł ($850,00 \text{ zł} \times 68\% = 578,00 \text{ zł}$).

SSO Cezary Olszewski